

Syllabus Deel 1

Kwalitatieve data-analyse

Inhoud

1 Introductie 3

1.1 Kenmerken 3

2 Wetenschaps-filosofische achtergrond 4

2.1 Paradigma's 4

2.1.1 Ontologie 4

2.1.2 Epistemologie 4

2.2 Toegepast op kwalitatief onderzoek 5

3 Het kwalitatieve onderzoeksproces 8

3.1 Theorie/Literatuur 8

3.1.1 Meta-niveau (grand theories) 8

3.1.2 Middle-range theorieën 8

3.1.3 Publicaties-als-theorie 8

3.2 Inductie en deductie 9

3.3 Literatuurstudie 9

3.4 Onderzoeksvragen: Aurini 10

4 Generalisatie 11

4.1 Analytische generalisatie 11

4.2 Transfereerbaarheid 11

5 Algemene purposive sampling technieken 12

5.1 Extreme/afwijkende case sampling 12

5.2 Typische case sampling 12

5.3 Kritische case sampling 12

5.4 Maximale variatie sampling 12

5.5 Homogene sampling 13

5.6 Doelgerichte random sampling 13

5.6.1 Gestratificeerde random sampling 13

6 Soorten interviews 14

6.1 Gestructureerde interviews 14

6.2 Ongestructureerde interviews 14

6.3 Semigestructureerde interviews 14

1 Introductie

Kwalitatieve data-analyse bestudeert de output van onderzoeken. Een onderzoek kan gedefinieerd worden als “a systematic process of critical inquiry leading to valid propositions and conclusions that are communicated to interested others” – McLeod (2013). Echter bestaan er twee grote soorten onderzoek, kwalitatief- en kwantitatief onderzoek. De verschillen zijn duidelijk in volgende tabel.

Kwantitatief	Kwalitatief
Cijfers	Woorden
Perspectief onderzoeker	Perspectief participanten
Onderzoeker afstandelijk	Betrokken onderzoeker
Theorie testen	Theorie bouwen
Statisch	Proces
Gestructureerd	Ongestructureerd
Generalisatie	Contextueel begrip
Betrouwbare, harde data	Rijke, diepe data
Macro	Micro
Gedrag	Betekenis
Artificiële settings	Naturalistische settings

De belangrijkste verschillen willen duidelijk maken dat kwalitatief onderzoek heel veel werk inhoudt en meestal niet gebruikt wordt om te generaliseren naar een groot deel van de bevolking. Aangezien het onderzoek ingewikkeld is, worden er verschillende technieken gebruikt. Hier wordt later op teruggekomen.

1.1 Kenmerken

De nadruk wordt gelegd op inductie. Dit houdt in dat vertrekkende van de data uit een onderzoek, een theorie opgebouwd wordt. Eveneens is de context van elk individu belangrijk om later te kunnen kijken of er verschillen zijn in elke subcategorie van de bevolking. De hoe-vragen zijn interessanter dan de waarom-vragen omdat er een bredere data verkregen wordt. De participanten geven betekenis aan onze data. Dit wordt het ‘emic’ perspectief genoemd. Naast alle kenmerken uit de tabel, is het ook belangrijk dat er na het onderzoek gereflecteerd wordt.

2 Wetenschaps-filosofische achtergrond

2.1 Paradigma's

Een paradigma is een veronderstelling die algemeen aanvaard is. Vanuit deze paradigma's vertrekt de wetenschap. Deze gaan over de aard van de wereld, welke kennis er bestaat en hoe we kennis kunnen verwerven. Op onderzoeksniveau bestaan er drie grote categorieën van paradigma's.

2.1.1 Ontologie

Dit is een abstract begrip. Het stelt de vraag 'wat is de aard van de realiteit en het zijn?' Met andere woorden, wat is er nu echt wordt onderzocht. In de syllabus maken ze een referentie naar de allegorie van de grot. Dit is een mythe over twee mensen die gevangen zaten in een grot. Elke dag kwam er iemand een soort van poppenkast spelen voor die mensen zonder dat de mensen die persoon of zijn poppen ooit gezien had. Gevolg: die mensen dachten dat de schaduwen die zij zagen, de realiteit was. Hiermee wordt duidelijk gemaakt dat de realiteit meerdere opvattingen heeft. Dus aan de ene kant hebben we het realisme, wat één kenbare, identificeerbare realiteit geeft en aan de andere kant is het relativisme wat de meervoudige, geconstrueerde realiteiten omvat.

2.1.2 Epistemologie

Dit tweede paradigma is nauw verwant aan het vorige. Hier wordt de aard en de voorwaarden van 'wat is kennis?' onderzocht. De relatie tussen participanten, diegenen die de kennis weten en de onderzoeker, wie de kennis graag zou willen weten, is zeer belangrijk. Dit kan objectief/dualistisch gezien worden. In dat geval kunnen de meningen van de participanten en de onderzoeker onafhankelijk van elkaar gevraagd worden. Tevens kan er ook een interactie zijn tussen de onderzoeker en de participant. Als dit centraal staat, spreken we van een subjectivistisch/transactioneel standpunt. Bij kwalitatief onderzoek neigt het standpunt naar subjectivistisch te leunen.

Methodologie wordt later besproken.

2.2 Toegepast op kwalitatief onderzoek

De focus van kwalitatief onderzoek ligt op het beschrijven en het interpreteren van de data. We kunnen niet spreken van een homogeen veld aangezien er veel diversiteit is in de data. Veel onderzoekers beginnen hun onderzoek met een filosofische assumptie in hun achterhoofd. Belangrijk is om hier achteraf over te reflecteren. Het artikel van Ponterotto toont ons dat er binnen een specifieke methode om aan onderzoek te doen, meerdere opvattingen zijn. In de samenvattende tabel van de syllabus worden alle methoden beschreven. De namen en dergelijke die hier in staan moeten gekend zijn. De bijhorende vragen die we achteraf kregen, zie syllabus p.23-28.

	Positivisme	Post-positivisme	Constructivisme-interpretivisme	Kritisch-Ideologisch perspectief
Ontologie Wat is de aard van de realiteit en het zijn en wat kunnen we ervan kennen?	Naïef realisme Eén ware (externe) realiteit die kenbaar, identificeerbaar en meetbaar is.	Kritisch realisme Eén ware (externe) realiteit die slechts gedeeltelijk kenbaar en meetbaar is.	Relativisme Meervoudige, geconstrueerde realiteiten. Realiteit is subjectief en beïnvloed door de context van de situatie.	Historisch realisme/relativisme Realiteiten die gevormd wordt door sociale, politieke, culturele, economische, etnische en genderwaarden. Realiteiten worden gemedieerd door machtsrelaties die sociaal en historisch gegrond zijn.
Epistemologie Wat is de relatie tussen onderzoeker en onderzochte	Dualisme / objectivisme Onderzoeker en participant zijn onafhankelijk van elkaar. Door middel van rigoureuze, gestandaardiseerde procedures kunnen onderzoeksobjecten objectief en zonder	Aangepast dualisme / objectivisme Erkent mogelijke invloed van onderzoeker, maar objectiviteit en onafhankelijkheid tussen onderzoeker en participant blijven belangrijke richtlijnen in het onderzoeksproces.	Transactioneel / subjectivistisch Gegeven de (sociale) constructie van de realiteit is de interactie tussen onderzoeker en onderzoeksobject (participant) centraal om de geleefde ervaring van participanten te	Transactioneel / subjectivistisch Dialectische relatie tussen onderzoeker en participant met als doel transformatie/emancipatie in de participant te bewerkstelligen zodanig dat deze zich kan ontworstelen

	<p>bias door onderzoekers bestudeerd worden (geen invloed tussen onderzoeker en participant). Gerepliceerde bevindingen worden als waar beschouwd en versterken evidentie voor verificatie.</p>	<p>Bevindingen zijn waarschijnlijk waar.</p>	<p>vatten en te beschrijven. Bevindingen zijn geco-construeerd</p>	<p>aan onderdrukking. Het onderzoeksproces is sterk waardengemedieerd. Bevindingen zijn waardengemedieerd.</p>
<p>Axiologie Rol van waarden van de onderzoeker in het wetenschappelijk proces</p>	<p>Geen plaats voor waarden in het onderzoeksproces. Elimineren of strikt controleren van waarden door gebruik te maken van gestandaardiseerde en systematische onderzoeksmethoden. Ondanks controleren van waardenbias in onderzoeksproces worden waarden toch weerspiegeld in de keuzen van een onderzoeksonderwerp.</p>	<p>Geen plaats voor waarden in het onderzoeksproces. Elimineren of strikt controleren van waarden door gebruik te maken van gestandaardiseerde en systematische onderzoeksmethoden. Ondanks controleren van waardenbias in onderzoeksproces worden waarden toch weerspiegeld in de keuzen van een onderzoeksonderwerp. Beperkt erkennen van waarden zort ervoor dat bracketing en bespreken van mogelijke impact van waarden op onderzoeksproces kunnen binnen dit perspectief.</p>	<p>Waarden en ervaring kunnen niet gescheiden worden van het onderzoeksproces. => Onderzoeker moet zijn waarden erkennen, beschrijven (reflexiviteit) en tussen haakjes zetten (bracketing), maar ze niet elimineren. Omwille van intensiever contact met participanten zou dit hoe dan ook onmogelijk zijn. Waarden worden tussen haakjes geplaatst, maar zijn ook manier om dialoog met participanten aan te gaan.</p>	<p>Pro-actieve waarden die centraal zijn voor taak, doel en methoden van onderzoek. => hoop en verwachting dat waarden het onderzoeksproces en resultaten beïnvloeden. Omwille van focus op ongelijkheid en onderdrukking als gevolg van bestaande machtsverhoudingen is onderzoek gericht op het emanciperen van participanten en de status quo te doorbreken.</p>

Retoriek Taal die gebruikt wordt om procedures en resultaten van onderzoek te communiceren	Objectiviteit, afstandelijke en emotioneel neutraal taalgebruik 3e persoon om objectiviteit en precisie te benadrukken		Persoonlijker meer 1e persoon (erkent invloed onderzoeker in taalgebruik) Aandacht voor ervaring, verwachting, bias en waarden onderzoeker in rapportage onderzoek.	
Methodologie Proces en procedures om onderzoek te doen	(Quasi-) experimentele methoden: strikt controleren of manipuleren van variabelen. Hypothetisch-deductieve methode gericht op verificatie van a priori hypothesen. Voornamelijk kwantitatieve methoden waarbij statistisch hypothesen getoetst worden. Gericht op verklaring die leidt tot predictie en controle van fenomenen (cf. universele wetten)	(Quasi-) experimentele methoden: strikt controleren of manipuleren van variabelen. Hypothetisch-deductieve methode gericht op falsificatie van a priori hypothesen. Voornamelijk kwantitatieve methoden waarbij statistisch hypothesen getoetst worden. Ook meer gecontroleerde vormen van kwalitatief onderzoek mogelijk Gericht op verklaring die leidt tot predictie en controle van fenomenen (cf. universele wetten)	Meer kwalitatief onderzoek in naturalistische contexten. Intensere onderzoekerparticipant contacten. Hermeneutische benadering (cf. belang interpretatie): betekenis aan de oppervlakte brengen	Meer kwalitatief onderzoek in naturalistische contexten. Intensere onderzoekerparticipant contacten. Dialog/dialectiek in relatie tot participant centraal.
Namen/beweging	Verlichting Mill		Kant Dilthey	Frankfurt school: Horkheimer, Adorno, Marcuse

3 Het kwalitatieve onderzoeksproces

Een onderzoek wordt meestal gestart vanuit persoonlijke interesse met een goeie onderzoeksvraag. Hoe die te vormen wordt later besproken. De leerpaden en de tekst van Aurini worden hier niet in gekopieerd. Zie syllabus p. 36- 42.

3.1 Theorie/Literatuur

Zoals in elk onderzoek zou er een literatuurstudie aan het effectieve onderzoek moeten voorafgaan. Er worden meerdere soorten bronnen onderscheiden.

3.1.1 Meta-niveau (grand theories)

Deze methode maakt gebruik van de filosofische paradigma's die eerder besproken werden. Er wordt gefocust op hoe de realiteit bestudeerd moet worden op sociaal en psychologisch vlak. De assumpties kunnen niet (volledig) getest worden. Als ze al getest worden, gebeurt dit niet neutraal. Eigenlijk zijn dit gewoon theorieën over sociale structuren en hoe de mens psychisch functioneert.

3.1.2 Middle-range theorieën

De focus bij deze methode is beperkt tot een bepaald fenomeen. De onderwerpen zijn bv. 'de sociale achtergrond in de ontwikkeling van delinquentie'. Om een parallel te trekken met de vorige methode, hier worden die assumpties toegepast op specifieke onderwerpen. Het sociale en het psychische keert terug.

3.1.3 Publicaties-als-theorie

De publicaties worden hier als de theorie beschouwt waarop men een onderzoek gaat baseren. De verschillende concepten worden hier noodzakelijk opdat men ze kan gaan waarnemen.

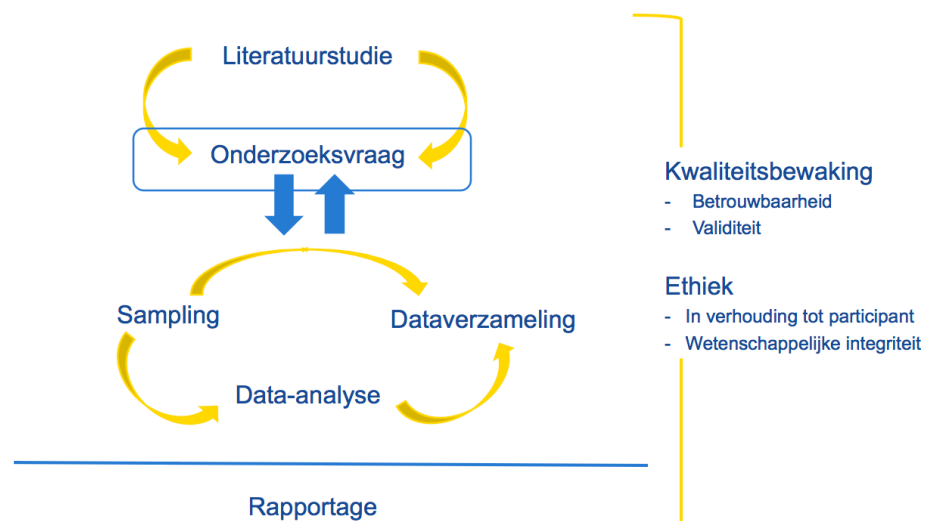
3.2 Inductie en deductie

Zoals eerder aangehaald is kwalitatief onderzoek vooral gebaseerd op inductie. Dit is vanuit de data een theorie opbouwen. Deductie is het omgekeerde dus vanuit een theorie de data gaan analyseren en dus de theorie toetsen. Echter is het niet uitgesloten om in bepaalde fasen van het onderzoek deductie tegen te komen. Een onderzoek is een iteratief proces wat zoveel wil zeggen als een stelselmatige herhaling van de onderdelen van een proces. Dit kan bv meerdere interviews afnemen zijn en telkens dezelfde vragen gebruiken.

3.3 Literatuurstudie

Er is ook discussie mogelijk of literatuur mag gebruikt worden om kwalitatief onderzoek op te starten. Enkele meningen tegen literatuur zijn: het zet aan tot deductief onderzoek, de onderzoeker is al beïnvloedt en er zou een emic perspectief moeten zijn. De meningen voor literatuur zijn: vaststellen wat er al geweten is, misschien gaten in de kennis vinden, vermijden van duplicatie, aantonen dat er gereflecteerd werd over de onderzoeksvraag.

Met deze elementen in rekening gehouden, wordt er een inleidende literatuurstudie gedaan met beperkte of geen hypothesen over te nemen. Het helpt om een richting te geven, voor variatie te zorgen... Ook kan er gerapporteerd worden over de eigen bevindingen en zo bij te dragen tot het algemeen begrip van het onderzochte thema.

3.4 Onderzoeksvragen: Aurini

De kenmerken voor een goede onderzoeksvraag zijn de volgende: gericht op inductief onderzoek, moeten kunnen worden aangepast doorheen het onderzoek, hoe en wat vragen. Het is de bedoeling dat je een grote, open en brede vraag bedenkt en die eventueel specificeert met deelvragen. In geen enkel geval mogen er assumpties (= eigen opvattingen) in de vraag aanwezig zijn. Bovendien mag er geen causaliteit gesuggereerd worden. Woorden zoals 'veroorzaken', 'beïnvloeden' en 'heeft ten gevolge dat' mogen absoluut niet gebruikt worden.

Het leerpad over sampling zit hier niet in. Een volledige uitgeschreven tekst hierover staat in de syllabus.

4 Generalisatie

Generalisatie is op basis van specifieke gebeurtenissen een conclusie maken die voor de hele doelgroep geldt. In kwalitatief onderzoek is dit nog controversieel alhoewel het in belang stijgt.

Er bestaan verschillende vormen van generalisatie. Statistische generalisatie hoort bij kwantitatief onderzoek. De bedoeling hierbij is dat de resultaten van de steekproef ook gelden voor de populatie.

4.1 Analytische generalisatie

Deze methode leunt het dichtst aan bij kwalitatief onderzoek. De bedoeling is dat uit alle data die beschikbaar is, concepten gemaakt worden die voor de hele groep gelden. Echter moeten de relevante dingen gescheiden worden van de unieke dingen. Een nadeel aan deze benadering is dat men op een bepaald moment de hogere orde abstractie moet stopzetten. Op een bepaald moment moet besloten worden dat er voldoende onderzoek verricht is en dat nieuwe resultaten geen nieuwe bevindingen zullen opleveren.

4.2 Transfereerbaarheid

Transfereerbaarheid is het gebruiken van bevindingen van het ene onderzoek voor het andere onderzoek; de zogenaamde 'case-to-case translation'. Belangrijk is dat de bevindingen een 'thick description' hebben en dat de lezer van het onderzoek ook het oordeel velt dat dit daadwerkelijk vergelijkbaar is met elkaar. Met andere woorden, het is aan de lezer om te oordelen dat de resultaten voor een andere groep ook gelden. (zie de vragen in de syllabus over pesten bij pubers en lagere schoolkinderen)

5 Algemene purposive sampling technieken

5.1 Extreme/afwijkende case sampling

Er zijn extreme, afwijkende resultaten (outliers) die bestudeerd worden om te ontdekken wat dan wel typisch is voor een bepaalde zaak. Deze resultaten worden bestudeerd opdat andere instanties kunnen verbeterd worden. Vb. Als de ene student goede cijfers haalt, maar de andere niet; hoe komt dit?

5.2 Typische case sampling

De focus ligt op de typische, gewone dingen. Allereerst moet er consensus ontstaan over wat dan precies als typisch beschouwt wordt voor een bepaalde zaak. Belangrijk is opnieuw dat deze typische zaken goed beschreven worden.

5.3 Kritische case sampling

Sampling die gericht is op maximale toepasbaarheid van een fenomeen. Dit sluit goed aan bij transfereerbaarheid. Dit fenomeen kan veel teruggevonden in de economische sector waarbij instanties competitief optreden. Er is sprake van een “als hier, dan daar ook”. Vb. “Als er hier nieuwe technologieën gebruikt worden, dan daar ook”.

5.4 Maximale variatie sampling

Dit is het onderzoeken van eenzelfde thema, maar in verschillende contexten. Dan kunnen de verschillen, gelijkenissen en dergelijke gevonden worden. Vb. sociale relaties in een stad, gemeente, dorp, straat

5.5 Homogene sampling

Er wordt onderzoek gedaan naar een zo homogeen mogelijke groep. Dit is typisch voor focus interviews. Iedere participant lijkt zoveel mogelijk op elkaar. De variatie is hier zo klein mogelijk.

5.6 Doelgerichte random sampling

Als de relevante doelgroep te groot is worden er willekeurige mensen uitgenomen om het onderzoek uit te voeren. Het doel is geloofwaardig, maar statistisch niet generaliseerbaar.

5.6.1 Gestratificeerde random sampling

Dit is een combinatie van verschillende strategieën om de willekeurige mensen te selecteren uit een potentiële groep voor het onderzoek. Het is hierbij belangrijk om variaties te hebben.

6 Soorten interviews

6.1 Gestructureerde interviews

Indien er een gestructureerd interview afgenomen wordt moeten alle woorden exact verwoord worden. Dit bij elke vraag. Alle vragen moeten ook in dezelfde volgorde gesteld worden. De onderzoeksbias is hier miniem. Dit wil zeggen dat er zo goed als geen externe factoren zijn die het onderzoeksproces negatief zouden kunnen beïnvloeden.

6.2 Ongestructureerde interviews

Er is één open vraag om het interview mee te starten. Sommige topics moeten ter sprake komen, maar er is geen vaste structuur voor. Er is een enorme ruimte voor de participant om zijn/haar mening te geven en te vertellen waarover hij/zij het wil hebben.

6.3 Semigestructureerde interviews

Dit is een middenweg tussen de gestructureerde en de ongestructureerde interviews. Er is een leidraad die gevolgd kan worden, maar niet perse hoeft gevolgd te worden. Er is veel flexibiliteit en de volgorde van de vragen stellen is van geen belang.